

Skal Grønland associeres med atomkrig og miljøkatastrofer?

Af Aviaja Lyberth Hauptmann,

12. december 2013 kl. 11:00

Fra ing.dk

Grønlandsbloggen

Det grønlandske parlament har besluttet at afskaffe den 25 år gamle nul-tolerance over for uran.

Først og fremmest med henblik på at kunne udvinde sjældne jordarter fra kvanefjeldet ved Narsaq. Det åbner selvfølgelig også op for at gå efter uran i sig selv, hvilket regeringen i Grønland ikke er afvisende overfor.

Der er mange stridigheder i debatten om uran. En af de rigtig ømme handler om, i hvilken grad Grønland har ret til at bestemme over uranen. Alt efter hvilke medier man læser, er der forskellige vinkler på den sag. Men på det seneste ser det ud til, at der er blevet enighed om, at Grønland, som har hjemtaget råstofområdet, har al ret til at udvinde uran. Men Grønland har dog ikke ret til at eksportere stoffet uden en aftale med Danmark, da det har udenrigs-, forsvars- og sikkerhedspolitiske implikationer, som er Rigsfællesskabets anliggender. Nogle mener endog at det er hele Nordens anliggende.

Lige meget hvad, så går der flere år, før man vil se en egentlig udvinding af uran og uranholdige jordarter. Ophævelsen af nultolerancen giver blot mulighed for, at påbegynde de undersøgelser det kræver, før man kan etablere en egentlig mine ved f.eks. Kvanefjeldet. Der skal eksempelvis udfærdiges en VVM (vurdering af virkninger på miljøet), som skal danne grundlaget for beslutninger omkring hvorvidt det er miljømæssigt forsvarligt at udvinde sjældne jordarter fra Kvanefjeldet. En rapport som alle involverede i debatten savner at læse. Når man ser på historikken omkring større projekter i Grønland, er det også tydeligt at der sandsynligvis godt kan gå flere år end beregnet, og der vil være masser af tid, måske uendelig længe, til at sætte sig ind i fordele og ulemper. Her refererer jeg endnu engang til det højt profilerede aluminiumsprojekt, som fortsat ikke lader til at rykke videre, på trods af at det for få år tilbage var det helt centrale fokus i erhvervspolitikken i Grønland.

Jeg har selvfølgelig heller ikke læst den endnu ikke-eksisterende VVM og kender ikke meget til uranminer og konsekvenserne heraf. Men jeg har en bekymring for, at man er i gang med at skabe et billede af Grønland udadtil, som kan skade vores ellers romantiske, naturfikserede, indfødte folk image, som der stadig i dag er en vis sandhed i. Et image som lader til at være ganske brugbart til branding i eksempelvis turistbranchen og som politisk virkemiddel. Jeg kan godt forstå, hvis man mister sympatien for Grønland, når vi satser på miljø-katastrofale olieboringer i Arktis og atomkrigs-uran.

Jeg synes, det er problematisk, at den nuværende grønlandske regering, eller i hvert fald kvinden i toppen (Aleqa Hammond daværende Landstyreformand red.), har som hovedmål at gøre Grønland selvstændigt. For deri lader til at ligge den uundgåelige konsekvens, at man vil gøre hvad det kræver, uden egentlig at tillade sig selv at vurdere, hvorvidt det er forsvarligt for samfundet, miljøet og Grønlands fremtid. Det virker for mig selvmodsige, at man kæmper for sit lands selvstændighed, ved på samfundsplan at gå på kompromis med de værdier, der i høj grad definerer ens kultur. Skal Grønland være selvstændigt, selv hvis det betyder, at vi ikke med rette kan argumentere for, at vi elsker vores natur? Og hvis det betyder, at resten af verden tænker olie og uran frem for fjelde, der spejles i et uendeligt hav, isbjerge så langt øjet rækker og et lille folk i en stor natur?

Jeg er ikke fortaler for, at Grønland skal stå stille. Men at sætte selvstændighed som vigtigste mål, giver en meget smal og risikofyldt vej for Grønland at følge. Og det er ærgerligt, når der nu faktisk er masser af ressourcer i Grønland, som kan gøre vejen langt bredere. Som nævnt før er turisme, forskning og bioteknologi nogle af de erhverv, som ikke kompromitterer vores kulturelle værdier og stadig kan være med til at skabe samfundsudvikling.